

MAGYAR MŰSA.

Költ Bétsben 21. Mart. 1787.

Ezen verseket még tavaly készítette vala ama nagy Músa Gönyj-Lán Ur, de a megbéközött paripáju Posonyi Kurir velek nem szolgálhatván Erd. Olvasóinak; — véteknék tartaná a' Bétsi ezeket továbbás el halgatni.

A ma' szép Nyelv, hajdon Nyelvek Királynéja,
 Mikor minden Várnak feje volt Tarpéja 1)
 Az a' Nyelv, melly előtt Népek le-borultak,
 Nyelvek, szépen szolló ajakok némultak,
 Mellyen ama' földnek szélével édgyé lett
 Roma, világ bíró székéből befzéllett;
 Ez a' Nyelv a' Méhek' tenyézö rajzáfát,
 És a' nemes Elme' kéz próba-adáfát
 Ki-fejezte fontos erőben egy szóval, (*Examen*)
 Költfönözvén edgyik dolgot hasonlítóval.
 Mert a' mit bámúlva tfudálunk a' Méhben,
 Hasonlót tisztelünk a' Nemes Elmében:
 A' fáradfág' útját törö Serényéget,
 A' ki-lött golyóbift gyözö Sebeffléget;
 Azt az erős Munkát mély tsendesség alatt,
 A' melly *Herculesi* fel-türt kart meg-halatt;

1) Ez amaz híres Tarpéja vára, avagy *Capitolium*, mely Rómában ama' Tarpésus, vagy *Capitolinus* nevü hegyen épült. Ez a' vár volt feje minden Várnak, mikor a' régi Római birodalom virágzott.

Tökéllétes Rendnek arany - lántz - szemeit ,
 A' melly forban füzte a' munkák' nemeit.
 Ha e' roppant ferény tábor tölti tárját ,
 Az Elme - is rakja ennek gazdag párját.
 Amott kívánatos méz - gyűjteményt néznél ,
 Itt a' Böltséfléget , melly édesbb a' méznél.
 Melegben költ, rak, gyűjt a' Méh a' kofárban ,
 A' Salamon' ezes fia - is gyűjt nyárban (Péld.x. 5)
 A' drága, de fehes lábakon nyargaló
 Alkalmatos időt, melly dolgozni való ,
 Oh! mint meg - betsüllik az Elme 's a' Méhek ,
 A' dolog - tételben telhetetlen - éhek.
 Itt egy fertály drágább, mint *Péru'* határa 2)
 Betzesbb, mint *Aedui Kárbunkulus'* árva 3)
 Szűk marokkal költi az időt; szál - hajnál
 Keskenyebb pertzentést el - vezetni fájnal.
 A' tlelédes Méhek' ferénnye és jáva ,
 Mosolyogván vidám fizeimmel Pünköft - hava ,
 Kövér virágokon meg - hizott Rajt ereszt,
 Mellyet 'firos harmat' kristály tseppje fereszt.
 Így adja, ki - nyitvan tár - háza' fenekét,
 Elein forgódo ferénység' Remekét.
 Nézd, a' ferény Elme eleit 's nem ajját,
 Hányszor nem botlátja nap fényre - ki Rajját,
 Mellyet jó Könyveknek virágiból töltött
 Eszfzel a' tsendeslég' fészken ülven költött.

Ked-

2) *Peruvia*, *Ámerikának* arannyal igen bővséges tartományja.

3) *Hajdon Burgundiában az Aeduisoknak* egy fő Városokban, melyet ma *Autunnak* neveznek, olyan drága nagy kárbunkulus volt magas oszlopra fel téve a' piatzon, mely az egész várost éjjel világosította.

Kedves Gyermekek *Memnon*, Gróf *TOROTZKAI PÁL*

Ki nagy Elmét Hajnal' emlöiböl szopál 4)

Ditféretes Példád egy igen idején

Serénykedő rajzás a' próba' mühelyén.

Oh Szorgalmatosflág' *Májusi* Remeke!

Mellyről hár-fát penget a' *Múfák'* éneke.

Feleltél: Ajakid' kilintsén jó rend ült,

Mézzel folyt beszéded' seregén raj repült.

Nem nyalta habozás tfak a' dolog' szélét,

Tő-hegygyel találtad a' *Kérdésnek* élet.

A' jól rendeltt *Öszeve-rakás'* tudománnnyát 5)

A' bölts Mester *Méhnek* ezt a' találmánnnyát 6)

Mikor most *Néposnak* virágiból szivod,

Egyik deák szóhoz faját párját hivod,

Ajakid' lépein (kiki meg-itéli)

Mind a' *Músa*, mind a' *Raj Atticabéli* 7)

Ugy-is illik hozzád, ki ama' ritka Nagy,

De már égbe repült *Anya-méh'* *Rajja* vagy 8)

A' szorgalmatosflág a' *Virtus'* fén-köve,

A' jutalmat osztó borostyánnak töve.

Ezt Letzkéid' minden szakaszszán visgáltuk,

Probád' pályájának végénél tsudáltuk.

Mert

4) A' Poéták szerént egy *Memnon* nevü nagy elméjü gyermek a' hajnalnak fia volt.

5) Ez a' görög-szó *Syntaxis*, tulajdonképpen jelent jó rendel való öszverakást.

6) A' méhet a' régiektanult nagy Mesternek nevezték.

7) Az *Attica Musa*, az az: *Atticabéli* ékesenszollás, és az *Attica Apis*, az az, *Atticabéli* méh, hírefek voltak régen, minthogy *Attica* tartománnnyában legszebben beszélettek görögül, és igen jóféle méz-gyüjtő méhek találtattak.

8) *Néhai* Gróf *Rádai Ester*.

Mert fietz az utra ki - szabott abröntfon ,

De úgy , hogy furásod kereket ne röntfon.

Tfsevegő kérkedés téged' nem tanátfol.

Melly tyúk módra minden tojást ki - kodátfol.

Tsendes tartózkodás tartya Nyelved' várban ,

Forr munkád tfak lafsu hangon a' kofárban.

Egy Efzes, kitfínyt, jól, 'sidejében befzél :

Ugy kell ; mert a' Méhnek ellenfége a' szél.

Sebes Elméd szárnyas *Dædalust* utol ér,

Búvároknak utján örvényeket is mér.

Viafsz ez ; a' formát könnyen meg-foghatja ;

Gyémánt - is ; a' metzett dolgot meg-tarthatja.

Más Elmét ha példáz a' golyóbis' utja ,

A' tiéd a' napnak sugárit ki-futja 9)

Itélet-tételed , mint a' száz - ezerre

Lövellet nyil-veszszök , el-hat akár merre.

A' vastag homályos kö - falhoz ha víszem ,

Keresztül néz ott-is e' *Lynceusi Szem* 10).

A' Szám' tágas egét tollafon hafítja (*Arithmetica*)

Villám módra tömött fellegeit nyitja.

Nyelvedről a' Német tellyes *Álbiffal* foly 11)

Tebeted , egy *Gellert* , egy *Rabner* előtt fzoly.

A' deák Nyelv kedves italu-forrásod ,

Ezt az el-temetett Kintset hiven ásod.

Midön ez út-félre ki-vontt orofzlányt már ;

Déltzeg farkaival rugdos minden szamar ;

Te

9) Egy millio , 634 ezer , 683 -szorta nagyobb a' nap' sugárának sebessége a' ki lött ágyú - golyobis' sebességénél.

10) Ezt a' *Lynceust* oly élesen látónak hirdetik a' Poéták , hogy a' köfalón által , és a' földnek belső részeibe el látott.

11) Német Országának egyik nagy folyo vize *Albis*.

Te a' benne találtt Raj - mézet ki - vészted,
Az Erösből ki - jött édességet észted.
A' szent Irást tartod, mint böltséflég' fejét,
Gyermek *Timotheus'* módra szopod tejét (2 Tim.
3. 15.)

Örül a' 'Sengének Templom, Oltár, Vallás :
Bé - tölt, olly fontoson feleltél, az Hallás.
A' természet a' köz dolgot öllel dulja 12)
A' betfest Ritkafág' piatzán áruja
Szapora a' veréb minden eszterhákon ;
De a' fas költ éggel szomszéd köfzicklákon.
Füz - fa, ketske - rágó meg - tölt minden völgyet,
Tsak *Libánus* terem Tzedrust, *Básán* tölgyet.
Ritkafág, Gróff Urfi! és nem közönféges,
A' mi néz belolled, Sziv, Elme felséges:
Gyermekdéd orofzlán, melly illy kormöt mutat,
Sas - fiu, mert a' nap felé fogott útat.
Ne kérkedj, Régifég' költemény' Műhelye!
Hogy *Minervát* szülte Nagy *Jupiter'* feje.
Lám; tizenegyed - fél esztendő *Agy - velo*,
Elmés nem sífakos *Minervát* hoz - elő.
Gróff **TOROTZKAI PÁL** illy gazdag Rajt ada,
Mihelyen a' rajzó Hónap fel - virrada.
Im' a' leg - serényebb Méhet meg - előzte,
Matinust, Hymettust, Hyblát - is meg - győzte 13)
Sala -

12) *Mediocria et in turbam nascentia natura saepe producit, eximia vero ipsa raritate commendat. Seneca.*

13) Ezek azok a' leg hiresebb helyek, melyeknek méhei, és mézei a' régi Iróknál emlékeztetnek.

Salamon az embert Böltfesség' házába
 Vezetvén, Méhekhez küldi iskolába 14)
 Söt inkább ti Méhek! Serénység tanulni,
 TOROTZKAI PÁLhoz jöjjetek koldulni.
 Ö siet; hol vagyon a' ti ferénységtek?
 Ö már Rajt erőztett, szégyen késni néktek.
 Oh *Sigmond*, jeles Nap! Ezt méz és tej folja,
 Itt két öröm egy-mást ölelvén tsokólja.
 Örül egy Szerelmes Atya jó Fiában,
 Egy Fiu ötet jól nevelő Attyában.
Aeneas Iulust így fogta vólt kézen,
 Hogy szüntelen fzemmel tartsa, 's reá nézzen,
 Midön Hazájának széllyel harapozott
 Lángja közzül illy szép gyermeket ki-hozott (15)
 Oh Véneknél idősbb Gyermek! nevededjél,
 Fuss, izzadj, ferénykedj, fiess, törekedjél.
 Töltsd-bé kegyes Atyád' és Hazád' reményét,
 Nap-keletről délig emeld elméd' fényét.
 Élő-fák' Királlya légy, drága tsemete!
 Életedet mérje Pálma-fa élete (16)
 Im' tisztelédre a' Nemes Elméket
 Koronázó Múfák ülnek tanáts-fzéket.
 A' Jutalom' törvény- könyvét elé-vészik,
 Azt a' zöld Borostyánt fejedre fel-tézik

Mel-

14) Példab. VI. vers. 8. de csak a' 70. Görög fordítóknál látni; mert a' Sidó Bibliában, és a' mi Magyar fordításunkbanis nem olvastatik ez.

15) *Dextrae se parvus Iulus implicuit. Virg. Aeneid. L. II.*

16) A' pálma igen sokáig élőnek iratik; ezer esztendőigis, ha hihetünk a' régi Iróknak.

Mellyet (örüljetez Halmok! Hegyek! Kertek!)

A' gyermek *Lepidus*, 's *Papirius* nyertek. (17)

Vidd-el! Vifeld! Birjad! Musám azt kiáltja,

Még e' Borostyánt más Borostyán fel-váltja.

Mapes Gvalthernek XXII-dik Század-béli Vers Szerzőnek Kortsma-Dallya.

Mihi est propositum, in taberna mori;

Vinum sit appositum morientis ori;

Ut dicant, cum venerint, angelorum chori;

Deus sit propitius huic potatori.

Poculis accenditur animi lucerna;

Cor imbutum nectare volat ad superna,

Mihi sapit melius vinum in taberna,

Quam quod aquá miscuit Præfulis Pincerna.

Suum cuique proprium dat natura munus;

Ego nunquam potui scribere jejunis;

Me jejunum vincere posset puer unus;

Sitim ac jejunium odi tanquam funus.

Tales versus facio, quale vinum bibo;

Ac non possum scribere, nisi sumto cibo.

Nihil valet penitus, quod jejunus scribo;

Nasonem post calices carmine præibo.

Mihi nunquam Spiritus prophetiæ datur,

Non nisi cum fuerit venter bene satur;

Cum in arce cerebri Bacchus dominatur,

In me Phœbus irruit, ac miranda fatur.

Ennek magyarra való fordítása ugyan azon mértékű Verseken.

Szándékom, hogy éltemet végezzem Kortszámban

Haldokló számhoz közel bor legyen Kannában;

Hát

17) *Aemilius Lepidus*, és *Papirius* igen híresek voltak még gyermeki idejekben lévő nagy, és nemes alméjéről Róma Városában.

